

Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
JULIANE KOKOTT
föredraget den 12 april 2018¹

Mål C-4/17 P

**Republiken Tjeckien
mot**

Europeiska kommissionen

”Överklagande – EGFJ – Vissa betalningar undantas från unionsfinansiering – Utgifter som verkställts av Republiken Tjeckien – Skydd för vinodlingar mot vilda djur och fåglar – Rättssäkerhet – Berättigade förväntningar – Rätten att yttra sig”

I. Inledning

1. Parterna i detta överklagande gör det inte lätt för domstolen. Kommissionens agerande före tvisten kan uppriktigt sagt inte längre anses som god förvaltning. Republiken Tjeckien försökte emellertid inte att undanröja de meningsskiljaktigheter som rådde och skingra de tvivel som förelåg i god tid, utan insisterar än i dag på att dra fördel av de fel som kommissionen begått. Denna medlemsstat har därutöver nästan underlåtit att framföra de argument, varigenom den kan vinna framgång med talan.

2. I sak rör det sig om huruvida skyddet av vinodlingar mot vilda djur och fåglar utgör en form av omstrukturering och omställning av vinodlingsarealer, i synnerhet en förbättring av tekniken för förvaltning av vinodlingar. I samband med detta uppkommer frågan om kommissionen måste ifrågasätta en sådan åtgärd första gången ett stödprogram uppvisas, om den anser att åtgärden inte kan godtas.

3. Bakgrunden till förevarande mål är unionsstödet till vinsektorn enligt förordning (EG) nr 479/2008.² I denna ordning föreskrevs att medlemsstater endast får främja vissa slutgiltigt definierade åtgärder och måste fastställa det stöd som den avser att bevilja i ett stödprogram. Detta program lämnades in till kommissionen som kunde göra invändningar inom tre månader.

II. Tillämpliga bestämmelser

4. De tillämpliga bestämmelserna kännetecknas av en viss grad av komplexitet och av ständiga ändringar av de relevanta bestämmelserna.

¹ Originalspråk: tyska.

² Rådets förordning (EG) nr 479/2008 av den 29 april 2008 om den gemensamma organisationen av marknaden för vin, om ändring av förordningarna (EG) nr 1493/1999, (EG) nr 1782/2003, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 3/2008 samt om upphävande av förordningarna (EEG) nr 2392/86 och (EG) nr 1493/1999 (EUT L 148, 2008, s. 1).

A. Stödsystemen

5. Artikel 5 i förordning nr 479/2008 innehåller bestämmelser om inlämning av stödprogram för vinodling till kommissionen. I denna artikel anges följande:

”1. Alla de producentmedlemsstater som avses i bilaga II, ska till kommissionen, första gången senast den 30 juni 2008, lämna in ett förslag till ett femårigt stödprogram som innehåller åtgärder i enlighet med detta kapitel.

...

2. Stödprogrammen ska börja gälla tre månader efter det att de har lämnats in till kommissionen.

Om det inlämnade stödprogrammet inte uppfyller kraven i detta kapitel ska kommissionen underrätta medlemsstaten om detta. I så fall ska medlemsstaten lämna in ett reviderat stödprogram till kommissionen. Det reviderade stödprogrammet ska börja gälla två månader efter det att det anmäldes, under förutsättning att de icke uppfyllda kraven är uppfyllda, i vilket fall detta stycke ska gälla.

3. ...”

6. I artikel 7.1 i förordning nr 479/2008 angavs under punkt c ”Omstrukturering och omställning av vinodlingar, i enlighet med artikel 11” som stödberättigande åtgärder. I artikel 11 definieras dessa åtgärder enligt följande:

”1. Syftet med åtgärder för omstrukturering och omställning av vinodlingar ska vara att öka vinproducenternas konkurrenskraft.

2. ...

3. Stöd för omstrukturering och omställning av vinodlingar får endast omfatta en eller flera av följande verksamheter:

- a) Omställning till andra sorter, även genom dubbelympning.
- b) Förflyttning av vinodlingar.
- c) Förbättringar av tekniken för att förvalta vinodlingarna.

Stöd lämnas inte för normal förnyelse av uttjänta vinodlingar.

4. ...”

7. Artikel 11.2 i den tidigare gällande förordningen (EG) nr 1493/1999³ innehöll följande bestämmelse om syftet med åtgärder för omstrukturering och omställning, som emellertid inte längre finns i förordning nr 479/2008:

”Systemet skall ha som mål att anpassa produktionen till efterfrågan på marknaden.”

3 Rådets förordning av den 17 maj 1999 om den gemensamma organisationen av marknaden för vin (EGT L 179, 1999, s. 1).

8. Genom genomförandeförordning (EU) nr 202/2013⁴ införde kommissionen följande bestämmelse i artikel 6 i förordning (EG) nr 555/2008:⁵

”Följande åtgärder ska inte vara stödberättigande:

...

b) Skydd mot skador som orsakas av vilt, fåglar eller hagel.

...”

9. Enligt artikel 114 i förordning nr 479/2008 skulle det omtvistade stödet utgöra interventioner i syfte att reglera jordbruksmarknaderna enligt artikel 3.1 b i förordning (EG) nr 1290/2005.⁶ I sistnämnda bestämmelse regleras vissa utgifter för Europeiska garantifonden för jordbruket (nedan kallad EGF) och bestämmelsen finns numera i artikel 4.1 i förordning (EU) nr 1306/2013.⁷

B. Kontrollsystemet

10. Enligt artikel 52.1 i förordning nr 1306/2013 (tidigare artikel 31 i förordning nr 1290/2005) får kommissionen i efterhand undanta vissa utgifter från finansieringen. I denna bestämmelse föreskrivs följande:

”När kommissionen upptäcker att utgifter som omfattas av artikel 4.1 och artikel 5 inte har betalats ut i överensstämmelse med unionsrätten ..., ska kommissionen anta genomförandeakter för att fastställa de belopp som ska undantas från unionsfinansiering. ...”

11. Artikel 11 i kommissionens förordning (EG) nr 885/2006⁸ innehåller bestämmelser om det förfarande som ska genomföras innan kommissionen fattar beslut om att undanta vissa belopp. I denna bestämmelse föreskrivs följande:

”1. När kommissionen, till följd av en undersökning, anser att utgifter inte har verkställts i enlighet med gemenskapens regler, skall den meddela den berörda medlemsstaten sina iakttagelser och ange vilka korrigerande åtgärder som skall vidtas för att säkerställa att reglerna följs i framtiden.

Meddelandet skall innehålla en hänvisning till den här artikeln. Medlemsstaten skall besvara meddelandet inom två månader efter det att de tagit emot meddelandet, och kommissionen får ändra sin ståndpunkt på grundval av svaret. I berättigade fall får kommissionen medge förlängning av svarstiden.

4 Kommissionens genomförandeförordning av den 8 mars 2013 om ändring av förordning (EG) nr 555/2008 vad gäller inlämning av stödprogram inom vinsektorn och handel med tredjeländer (EUT L 67, 2013, s. 10).

5 Kommissionens förordning av den 27 juni 2008 om tillämpningsföreskrifter för förordning (EG) nr 479/2008 om den gemensamma organisationen av marknaden för vin när det gäller stödprogram, handel med tredjeländer, produktionskapacitet och kontroller inom vinsektorn (EUT L 170, 2008, s. 1).

6 Rådets förordning av den 21 juni 2005 om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitik (EUT L 209, 2005, s. 1).

7 Europaparlamentets och rådets förordning av den 17 december 2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitik och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 352/78, (EG) nr 165/94, (EG) nr 2799/98, (EG) nr 814/2000, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 485/2008 (EUT L 347, 2013, s. 549).

8 Kommissionens förordning av den 21 juni 2006 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1290/2005 när det gäller godkännande av utbetalningsställen och andra organ och avslutande av räkenskaperna för EGFJ och EJFLU (EUT L 171, 2006, s. 90), i dess lydelse enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 375/2012 av den 2 maj 2012 om ändring av förordning (EG) nr 885/2006 (EUT L 118, 2012, s. 4).

Efter utgången av svarstiden skall kommissionen sammankalla ett bilateralt möte och båda parterna skall söka nå en överenskommelse om de åtgärder som skall vidtas samt bedömningen av överträdelsens allvar och den ekonomiska förlust som den åsamkat gemenskapens budget.

2. Inom två månader från den dag då medlemsstaten mottagit protokollet från det bilaterala möte som avses i punkt 1 tredje stycket, skall den inkomma med alla uppgifter som begärts under mötet eller varje annan uppgift som den anser kunna bidra till den pågående granskningen.

I berättigade fall får kommissionen på begäran av medlemsstaten godkänna förlängning av den svarstid som avses i första stycket. Denna begäran skall lämnas till kommissionen före svarstidens utgång.

Efter utgången av den svarstid som avses i första stycket skall kommissionen formellt meddela medlemsstaten sina slutsatser på grundval av de uppgifter som den fått in i samband med kontroll av överensstämmelse. Meddelandet skall innehålla en bedömning av de utgifter som kommissionen avser att utesluta från gemenskapsfinansiering i enlighet med artikel 31 i förordning (EG) nr 1290/2005 och det skall innehålla en hänvisning till artikel 16.1 i den här förordningen.

3. Medlemsstaten skall underrätta kommissionen om de korrigerande åtgärder som den har vidtagit för att säkra att gemenskapens regler följs samt det datum då de börjar tillämpas.

Kommissionen skall, efter att ha granskat de eventuella rapporter som upprättats av förlikningsorganet i enlighet med kapitel 3 i den här förordningen, om nödvändigt anta ett eller flera beslut enligt artikel 31 i förordning (EG) nr 1290/2005 för att från gemenskapsfinansiering utesluta utgifter som verkställts i strid med gemenskapens regler till dess att medlemsstaten genomfört de korrigerande åtgärderna.

...”

12. Artiklarna 12–16 i förordning nr 885/2006 innehåller bestämmelser om ett förlikningsförfarande inom ramen för vilket den berörda medlemsstaten och kommissionen ska söka nå en överenskommelse.

13. Förordning nr 885/2006 ersattes, med verkan från och med den 1 januari 2015, av genomförandeförordning (EU) nr 908/2014⁹ som innehåller liknande bestämmelser.

III. Bakgrunden till tvisten

14. I tribunalens dom av den 20 oktober 2016, Republiken Tjeckien/kommissionen (T-141/15, EU:T:2016:621, punkterna 1–17) (nedan kallad den överklagade domen) redogörs för bakgrunden till tvisten enligt följande.

15. Den 9 juli 2008 lämnade Republiken Tjeckien in ett förslag till stödprogram för budgetåren 2009–2014 till kommissionen i enlighet med artikel 5.1 i förordning nr 479/2008. Åtgärderna i förslaget till program omfattade en åtgärd för skydd av vinodlingar mot vilt och fåglar, som antingen ska genomföras genom mekaniska anordningar, det vill säga genom inhägnad av vinodlingar, eller genom olika anläggningar med avskräckande effekt eller, alternativt, med aktiva medel, varigenom människor skrämmer bort fåglar och vilt.

⁹ Kommissionens genomförandeförordning av den 6 augusti 2014 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 med beaktande av utbetalande organ och andra organ, ekonomisk förvaltning, räkenskapsavslutning, regler om kontroller, värdepapper och öppenhet (EUT L 255, 2014, s. 59).

16. Genom skrivelse av den 8 oktober 2008 gjorde kommissionen invändningar mot ovannämnda förslag enligt artikel 5.2 i förordning nr 479/2008. Kommissionens invändningar avsåg dock inte den aktuella skyddsåtgärden. Republiken Tjeckien reviderade förslaget mot bakgrund av kommissionens invändningar och lämnade in ett nytt förslag till kommissionen den 12 februari 2009. Det andra förslaget innehöll återigen den aktuella skyddsåtgärden i oförändrad form. Kommissionen gjorde, inom tidsfristen på två månader, det vill säga till och med den 12 april 2009, inte några ytterligare invändningar.

17. Den 20 februari 2009 sände kommissionen emellertid ett meddelande enligt artikel 11.1 i förordning nr 885/2006 till Republiken Tjeckien i samband med en undersökning som genomfördes med nummer VT/VI/2009/101/CZ för att bedöma om de åtgärder för omstrukturering och omställning av vinodlingsarealer som Republiken Tjeckien vidtagit var förenliga med villkoren för beviljande av stöd på detta område för ett tidigare regleringsår, nämligen 2007/2008. Detta meddelande har i utdrag följande lydelse:

”Av denna bedömning framgår dock att omstrukturingsarbetet i huvudsak har begränsats till att utan ytterligare ingrepp skydda befintliga vinodlingar mot djur. Ett sådant tillvägagångssätt ger upphov till ett problem vad gäller iakttagandet av artikel 11.2 i förordning (EG) nr 1493/1999, enligt vilken syftet med systemet är att anpassa produktionen till efterfrågan på marknaden. Om omstruktureringen i Republiken Tjeckien endast skulle avse skydd för befintliga vinodlingar mot djur är dessa utgifter prima facie inte stödberättigande, eftersom de inte hänför sig till kraven i denna förordning.”

18. I samma skrivelse förklarade kommissionen att de tjeckiska myndigheterna ska vidta ”alla nödvändiga åtgärder för att avhjälpa brister och undanröja bristande överensstämmelser.”

19. Genom skrivelsen av den 22 september 2009 meddelade kommissionen sitt beslut att genomföra ytterligare en undersökning med ärendenummer VT/VI/2009/004/CZ. Denna skulle hänföra sig till omstrukturering och omställning av vinodlingar i Republiken Tjeckien under regleringsåret 2008/09.

20. I ett meddelande av den 22 mars 2010 enligt artikel 11.1 i förordning nr 885/2006 fastställde kommissionen inom ramen för undersökningen särskilt följande med avseende på ärendenummer VT/VI/2009/004/CZ:

”Vid en kontroll på plats ifrågasatte inspektörerna om ett aktivt och passivt skydd mot fåglar och vilda djur inom ramen för omstrukturering och omställning är stödberättigande.”

21. Därutöver underrättade kommissionen i samma skrivelse Republiken Tjeckien om att ”aktivt och passivt skydd mot fåglar och vilda djur inte kan betraktas som en ny åtgärd varigenom förvaltningen av vinodlingar förbättras så att produktionen ska anpassas till kraven på marknaden”. Slutligen erinras i meddelandet om att ”det i förordning (EG) nr 1493/99 klart anges att syftet med [omstrukturingsåtgärderna] är att anpassa produktionen till efterfrågan på marknaden”.

22. Den 31 januari 2011 lämnade kommissionen in ett protokoll till Republiken Tjeckien från ett bilateralt möte, vilket enligt artikel 11.1 tredje stycket i förordning nr 885/2006 hade ägt rum mellan företrädare för Republiken Tjeckien och kommissionens tjänstemän den 13 december 2010 avseende båda ovannämnda undersökningar.

23. I protokollet intog kommissionen ståndpunkten att de utgifter som verkställts i Republiken Tjeckien inom ramen för den aktuella skyddsåtgärden, utgjorde icke stödberättigande utgifter, och uppmanade därför Republiken Tjeckien att ange det exakta beloppet för de utgifter som deklarerats för budgetåren 2008–2010. Även i detta protokoll hänvisade kommissionen till syftet med åtgärder för omstrukturering och omställning av vinodlingsarealer enligt förordning nr 1493/1999, nämligen att anpassa produktionen till efterfrågan på marknaden.

24. Dessutom infogades sedan den 31 januari 2011 hänvisningen till de två ovannämnda undersökningarna i början av all korrespondens av kommissionen i detta ärende.

25. Den 3 december 2012 lämnade kommissionen in ett meddelande till Republiken Tjeckien enligt artikel 11.2 tredje stycket och artikel 16.1 i förordning nr 885/2006. I detta meddelande vidhöll och preciserade kommissionen sin uppfattning att de former för aktivt och passivt skydd för vinodlingsarealer som Republiken Tjeckien har föreskrivit inte omfattas av begreppet omstrukturering och omställning enligt artikel 11 i förordning nr 1493/1999 eller artikel 11 i förordning nr 479/2008. Kommissionen har i detta sammanhang föreslagit en finansiell korrigerings till ett belopp om 52 347 157,43 tjeckiska kronor (CZK) och 11 984 289,94 euro för budgetåren 2007–2010, varvid förordning nr 1493/1999 ska tillämpas på budgetåren 2007–2008 och förordning nr 479/2008 på de övriga budgetåren.

26. På begäran av Republiken Tjeckien av den 17 januari 2013 höll förlikningsorganet ett möte den 19 juni 2013 och offentliggjorde den 2 juli 2013 en slutrapport om förlikningsförfarandet med nummer 13/CZ/552. I denna rapport rekommenderade förlikningsorganet kommissionen att inte föreslå en finansiell korrigerings för de utgifter som verkställts inom ramen för samtliga stödprogram för perioden 2009–2014 och att ompröva den föreslagna finansiella korrigerings.

27. Genom skrivelse av den 22 april 2014 meddelade kommissionen Republiken Tjeckien – efter det att förlikningsorganets rapport hade överlämnats – ett slutgiltigt ställningstagande. I detta ställningstagande upprepade kommissionen sin ståndpunkt att den aktuella skyddsåtgärden inom ramen för omstrukturings- och omställningsprogrammet för vinodlingar inte kunde anses vara tillåten.

28. Med avseende på budgetåren 2007–2009 fastställde kommissionen att Republiken Tjeckien, på grund av att kommissionen inte hade gjort några invändningar mot förslaget till stödprogram för den aktuella skyddsåtgärden, hade fog att anse att det rörde sig om stödberättigande åtgärder. Enligt kommissionen kunde Republiken Tjeckien, efter att ha mottagit dess skrivelse av den 22 mars 2010, emellertid inte ha några berättigade förväntningar i detta avseende. Kommissionen ansåg därför att en finansiell korrigerings för alla utgifter som verkställts efter den 22 mars 2010 är berättigad. Därefter föreslog kommissionen en finansiell korrigerings för räkenskapsåren 2010–2012 till ett totalt belopp av 2 123 199,04 euro.

29. Slutligen antog kommissionen, på grundval av artikel 52 i förordning nr 1306/2013, genomförandebeslut (EU) 2015/103 av den 16 januari 2015 om undantagande från EU-finansiering av vissa betalningar som verkställts av medlemsstaterna inom ramen för Europeiska garantifonden för jordbruket (EGF) och inom ramen för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) (nedan kallat det omtvistade genomförandebeslutet).¹⁰

30. I det omtvistade genomförandebeslutet underkände kommissionen de utgifter som verkställts av Republiken Tjeckien inom ramen för EGFJ för den aktuella skyddsåtgärden i samband med omstrukturings- och omställningsprogrammet för vinodlingar för åren 2010–2012 på ett belopp om totalt 2 123 199,04 euro.

31. Tribunalen ogillade Republiken Tjeckiens talan mot det omtvistade genomförandebeslutet i den överklagade domen.

¹⁰ EUT L 16, 2015, s. 33.

IV. Yrkanden

32. Republiken Tjeckien har genom skrivelse av den 4 januari 2017 överklagat domen och yrkat att domstolen ska

- 1) upphäva den överklagade domen,
- 2) ogiltigförklara det omtvistade genomförandebeslutet i den mån det undantar betalningar uppgående till 2 123 199,04 euro som verkställts av Republiken Tjeckien från finansiering, och
- 3) förplikta Europeiska kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

33. Europeiska kommissionen har yrkat att domstolen ska

- 1) ogilla överklagandet, och
- 2) förplikta klaganden att ersätta rättegångskostnaderna.

34. Parterna har yttrat sig skriftligen samt muntligen vid förhandlingen den 1 mars 2018.

V. Rättslig bedömning

35. Republiken Tjeckien har åberopat tre grunder. Den första grunden avser åsidosättande av artikel 11 i förordning nr 479/2008 genom den överklagade domen, den andra grunden avser åsidosättande av artikel 5.2 i förordningen och principerna om rättssäkerhet och skydd för berättigade förväntningar, och den tredje avser bedömningen av förfarandefel i det administrativa förfarandet.

A. Frågan huruvida överklagandet kan tas upp till sakprövning samt tolkningen av den första grunden

36. Republiken Tjeckien har genom den första grunden kritiserat tribunalens påstående i punkterna 83–90 i den överklagade domen där det fastställts att de omtvistade åtgärderna strider mot artikel 11 i förordning nr 479/2008. Beträktad för sig verkar det som om denna grund inte kan tas upp till sakprövning, eftersom den inte hänför sig till tribunalens bedömning av en motsvarande grund för talan.

37. I ett mål om överklagande är domstolen nämligen endast behörig att pröva den rättsliga bedömningen vid tribunalen. Om en part tilläts att för första gången vid domstolen åberopa en ny grund, som inte åberopats vid tribunalen, mot den åtgärd som överklagats till tribunalen, skulle det innebära att parten vid domstolen, som har en begränsad behörighet i mål om överklagande, kunde anknyta till en mer omfattande tvist än den som tribunalen har prövat.¹¹

38. I motsats till vad Republiken Tjeckien har hävdats framgår det inte heller av domen i målen C-231/11 P och C-233/11 P¹² att denna grund kan upptas till sakprövning. I detta fall avsåg nämligen den grund som var ny i förhållande till det argument som anförts i första instans det resonemang som tribunalen fört inom ramen för utövandet av sin obegränsade behörighet att pröva en konkurrensstraff. Tribunalen hade således redan utvidgat föremålet för talan. Motsvarande invändningar kunde därför tas upp till prövning i målet om överklagande.

¹¹ Dom av den 1 juni 1994, kommissionen/Brazzelli Luaidi m.fl. (C-136/92 P, EU:C:1994:211, punkt 59), dom av den 1 februari 2007, Sison/rådet (C-266/05 P, EU:C:2007:75, punkt 95), och dom av 16 november 2017, Ludwig-Bölkow-Systemtechnik/kommissionen (C-250/16 P, EU:C:2017:871, punkt 29). Se även artikel 170.1 andra meningen i rättegångsreglerna.

¹² Dom av den 10 april 2014, kommissionen m.fl./Siemens Österreich m.fl. (C-231/11 P–C-233/11 P, EU:C:2014:256, punkt 102).

39. Republiken Tjeckien har emellertid i själva verket i samband med en grund som avser åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen vid tribunalen gjort gällande att de omtvistade åtgärderna uppfyllde villkoren för stödberättigande enligt artikel 11 i förordning nr 479/2008.¹³

40. Tribunalen gjorde således de konstateranden avseende artikel 11 i förordning nr 479/2008 som kritiserats och grundade sitt beslut på dessa.

41. Republiken Tjeckien har vid tribunalen visserligen även gjort gällande att Republiken Tjeckien inte har prövat frågan huruvida den omtvistade åtgärden är förenlig med artikel 11 i förordning nr 479/2008, men detta argument ska ses mot bakgrund av sammanhanget, nämligen att Republiken Tjeckien i huvudsak har gjort gällande ett åsidosättande av artikel 5.2 i förordningen. I samma stycke bekräftade Republiken Tjeckien nämligen också att åtgärden är förenlig med artikel 11.¹⁴

42. Republiken Tjeckien har därför rätt att bestrida dessa punkter i den överklagade domen.

43. Detta innebär emellertid inte att Republiken Tjeckien med denna argumentation i överklagandet direkt kan bestrida kommissionens slutsats, enligt vilken det omtvistade stödet strider mot artikel 11 i förordning nr 479/2008, och på vilken det omtvistade genomförandebeslutet grundas. Detta skulle nämligen utgöra en ny grund för talan mot detta genomförandebeslut i förhållande till talan i första instans. I ett överklagande får emellertid inte kritik riktas mot det omtvistade genomförandebeslutet, utan enbart mot den överklagade domen.

44. Tvärtom kan denna kritik mot tribunalens dom endast få verkan med avseende på tribunalens rättsliga bedömning. Tribunalen gjorde de uttalanden avseende artikel 11 i förordning nr 479/2008 som har ifrågasatts inom ramen för den första grunden, som liksom den andra grunden avser åsidosättande av artikel 5.2 i förordning nr 479/2008 och rättssäkerhetsprincipen och principen om skydd för berättigade förväntningar.

45. Det är därför rimligt att Republiken Tjeckiens första två grunder beaktas tillsammans och att därvid den första grunden prövas i samband med den andra grundens andra del.

B. Den första och den andra grunden

46. Republiken Tjeckien har genom den andra grunden gjort gällande ett åsidosättande av artikel 5.2 i förordning nr 479/2008 (se i detta avseende nedan underrubrik 1) och av principen om rättssäkerhet (se i detta avseende nedan underrubrik 2) och principen om skydd för berättigade förväntningar (se i detta avseende nedan underrubrik 3). Argumentationen rörande artikel 11 ska härvid inordnas under den andra delen av den andra grunden som avser rättssäkerhetsprincipen.

1. Den första delen av den andra grunden – Artikel 5.2 i förordning nr 479/2008

47. Republiken Tjeckien har åberopat att kommissionen, efter det att stödprogrammet anmäldes enligt artikel 5.2 i förordning nr 479/2008, inte gjorde några invändningar mot det omtvistade stödet. Kommissionen har därför godkänt detta stöd och kan inte avvisa det i efterhand.

¹³ Punkt 63 i ansökan.

¹⁴ Punkt 10 i repliken vid tribunalen.

48. Tribunalen har tagit ställning till detta argument i punkterna 29–67 i den överklagade domen. Tribunalen fastställde att undantaget för stöd grundar sig på artikel 52 i förordning nr 1306/2013 och att artikel 5.2 i förordning nr 479/2008 inte utgör hinder mot detta beslut. Den omständigheten att kommissionen inledningsvis inte gjorde några invändningar kan inte tolkas som ett godkännande av åtgärden och kan inte heller utgöra en icke motbevisbar presumtion om att åtgärden uppfyller villkoren för stödberättigande.

49. Härmed kan inte slutsatsen dras att tribunalen har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning.

50. Republiken Tjeckiens argument ger uttryck för uppfattningen att kommissionens befogenhet att på grundval av artikel 52 i förordning nr 1306/2013 *i efterhand* undanta åtgärder från unionsfinansiering inte kan utövas med avseende på åtgärder som omfattas av en *förhandskontroll* som föreskrivs i artikel 5.2 i förordning nr 479/2008.

51. Såsom tribunalen påpekade i punkterna 31–46 i den överklagade domen saknar denna ståndpunkt stöd i ordalydelsen i de tillämpliga bestämmelserna. Artikel 5.2 och andra bestämmelser i förordning nr 479/2008 utesluter inte kontroller i efterhand och begränsar inte heller på något sätt den befogenhet som föreskrivs i artikel 52 i förordning nr 1306/2013 med avseende på åtgärder som kontrollerats i förväg.

52. Stödprogrammen ska visserligen börja gälla enligt artikel 5.2 i förordning nr 479/2008 om kommissionen inte framför några invändningar i tid. Tvärtemot vad Republiken Tjeckien har hävdad innebär detta emellertid inte att det är uteslutet att i efterhand kontrollera att åtgärderna omfattas av de mål som eftersträvas med bestämmelserna om statligt stöd.

53. Tvärtom ska det omtvistade stödet enligt artikel 114 i förordning nr 479/2008 utgöra en intervention i syfte att reglera jordbruksmarknaderna enligt artikel 3.1 b i förordning nr 1290/2005. I sistnämnda bestämmelse reglerades vissa av EGFJ:s utgifter och denna bestämmelse fanns vid tidpunkten för kommissionens omtvistade genomförandebeslut i artikel 4.1 i förordning nr 1306/2013. När sådana utgifter inte har betalats ut i överensstämmelse med unionsrätten ska kommissionen enligt artikel 52 i förordning nr 1306/2013 anta genomförandeakter för att fastställa de belopp som ska undantas från unionsfinansiering.

54. För tribunalens tolkning talar även det övergripande sammanhang i vilket dessa bestämmelser ingår. Enligt fast rättspraxis finansierar de europeiska jordbruksfonderna endast de interventioner som genomförs i enlighet med de unionsbestämmelser som gäller inom ramen för den gemensamma organisationen av jordbruksmarknaderna.¹⁵ Kommissionen har dessutom påpekat att stödprogrammen enligt artikel 4.1 i förordning nr 479/2008 måste var förenliga med unionsrätten.

55. Kommissionen kan följaktligen inte ensidigt ”legalisera” utgifter som strider mot bestämmelser om unionsstöd som tidigare antagits av rådet och i dag till och med av rådet och parlamentet gemensamt. Såsom kommissionen har påpekat har tribunalen därför redan godtagit att åtgärder som kommissionen tidigare uttryckligen godkänt ska undantas från unionsfinansiering.¹⁶ Detta måste i än högre grad gälla för stöd som visserligen varit föremål för en förhandskontroll av kommissionen, men som redan gällde då kommissionen inte hade framfört invändningar.

¹⁵ Dom av den 7 februari 1979, Nederländerna/kommissionen (11/76, EU:C:1979:28, punkt 8), dom av den 10 november 1993, Nederländerna/kommissionen (C-48/91, EU:C:1993:871, punkt 14), dom av den 6 mars 2001, Nederländerna/kommissionen (C-278/98, EU:C:2001:124, punkt 38), dom av den 24 februari 2005, Grekland/Kommission (C-300/02, EU:C:2005:103, punkt 32), och dom av den 6 november 2014, Nederländerna/kommissionen (C-610/13 P, ej publicerad, EU:C:2014:2349, punkt 59).

¹⁶ Dom av den 30 september 2009, Nederländerna/kommissionen (T-55/07, EU:T:2009:371, punkt 97), och dom av den 25 februari 2015, Polen/kommissionen (T-257/13, EU:T:2015:111, punkt 53); sistnämnda dom har fastställts implicit genom dom av den 7 juli 2016, Polen/kommissionen (C-210/15 P, ej publicerad EU:C:2016:529, punkt 43). Se även det anhängiggjorda målet C-120/17, Ministru kabinet (EUT C 168, 2017, s. 23),

56. I detta sammanhang ska man även beakta de praktiska problemen med en förhandskontroll som är begränsad till tre månader eller i en andra omgång till och med två månader av i vart fall potentiellt mycket omfattande och komplexa stödprogram. Republiken Tjeckien har visserligen gjort gällande att det tjeckiska programmet var av mycket begränsad omfattning och att det däri redogjordes för det omtvistade stödet på ett klart sätt, men det kan utgå från att andra stödprogram är betydligt mera omfattande och komplexa. Om rättsstridigt stöd är "dolt" i sådana program kan underlåtenhet från kommissionens sida att omedelbart upptäcka detta inte leda till att stöd från jordbruksfonderna måste användas i strid med stödsystemet.

57. Republiken Tjeckien har visserligen ställt den berättigade frågan vilken funktion förhandskontrollen har om kommissionen trots detta i ett senare skede kan undanta åtgärder, som den ursprungligen inte ifrågasatt, från finansiering. Svaret är emellertid uppenbart. En sådan förhandskontroll minskar i vart fall risken för att åtgärder som inte uppfyller villkoren för stödberättigande främjas. Den kan därutöver, såsom jag ska undersöka i det följande,¹⁷ under vissa omständigheter, ge upphov till berättigade förväntningar.

58. Kommissionen har inom ramen för förhandskontrollen för övrigt även ansvaret för att stödet är förenligt med villkoren för stödberättigande. Det är i vart fall teoretiskt sett tänkbart att kommissionen kan bli skadeståndsskyldig vid allvarliga brister i förhandskontrollen.

59. Den första delen av den andra grunden ska därför avvisas, eftersom kommissionens underlåtenhet enligt artikel 5.2 i förordning nr 479/2008 att i förväg framföra invändningar mot stöd inte utgör hinder mot att i efterhand undanta dessa åtgärder från finansiering enligt artikel 52 i förordning nr 1306/2013.

2. Den andra delen av den andra grunden jämförd med den första grunden – Rättssäkerhet

60. Genom den andra delen av den andra grunden har Republiken Tjeckien gjort gällande ett åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen.

61. I den mån Republiken Tjeckien därmed på nytt har gjort gällande att kommissionens underlåtenhet att framföra invändningar vid förhandskontrollen ledde till att de omtvistade åtgärderna godkändes med bindande verkan som inte kan ifrågasättas i efterhand, hänvisas till de överväganden som gjorts ovan avseende den första delen av den andra grunden. En förhandskontroll har inte denna verkan.

62. Den omständigheten att kommissionens meddelanden inte är bindande medför inte heller någon annan bedömning. Det är nämligen inte den första skrivelsen från kommissionen som innebär att åtgärden undantas från finansiering, utan det omtvistade genomförandebeslutet. De tvivel och invändningar som kommissionen tidigare framfört är endast varningar om att ett sådant beslut kan komma att antas. Detta kan inte utgöra ett åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen. Det rör sig tvärtom, i princip, om ett genomförande av principen om lojalt samarbete med medlemsstaten (artikel 4.3 EU).

63. Republiken Tjeckien har, liksom när det gäller den första grunden, emellertid även genom den andra delen av den andra grunden åberopat att de omtvistade åtgärderna var förenliga med stödsystemen.

¹⁷ Se nedan punkt 84 och följande punkter.

64. I samband med rättssäkerhetsprincipen är argumentet något förvånande, eftersom denna princip i allmänhet anförs som ett argument för att upprätthålla en rättslig uppfattning, men inte som ett självständigt argument mot ett sådant beslut som det omtvistade genomförandebeslutet. Sammanfattningsvis rör det sig emellertid även här om att vidhålla en ståndpunkt, nämligen att de omtvistade åtgärderna är stödberättigade.

65. Rättssäkerhetsprincipen kräver nämligen att en reglering möjliggör för dem som berörs därav att få kännedom om den exakta omfattningen av sina skyldigheter enligt regleringen, särskilt när den kan vara ekonomiskt betungande.¹⁸ Kommissionen kan därför i samband med en korrigerig vid tidpunkten för avslutande av räkenskaperna för EGFL inte grunda sig på en tolkning som inte är obligatorisk, eftersom den inte bygger på den vanliga innebörden av de ord som används.¹⁹ Den kan emellertid i än mindre grad förklara att en åtgärd inte överensstämmer med villkoren för stödberättigande om den faktiskt uppfyller dessa villkor. Rättssäkerhet innebär naturligtvis även att man kan förlita sig på att lagstiftning efterlevs.

66. Det omtvistade genomförandebeslutet är följaktligen förenligt med rättssäkerhetsprincipen om de åtgärder som undantagits från finansiering inte var förenliga med villkoren för stödberättigande. Däremot vore det varken förenligt med den rättsliga grunden för åtgärden eller med rättssäkerhetsprincipen om åtgärderna vore förenliga med stödordningen.

67. Detta är på sätt och vis baksidan med de principer som talar mot Republiken Tjeckiens uppfattning avseende effekterna av kommissionens tystnad i förfarandet för förhandskontroll enligt artikel 5.2 i förordning nr 479/2008. Syftet med att för kommissionen möjliggöra en korrigerig trots denna tystnad är nämligen att säkerställa att stödsystem iakttas.

68. Tribunalen har i punkt 83 i den överklagade domen fastställt att det är uppenbart att lydelsen av artikel 11.3 i förordning nr 1493/1999 och artikel 11.3 i förordning nr 479/2008 inte avser åtgärder för skydd av vinodlingar mot skador som orsakas av djur eller fåglar, som de som omfattas av skyddsåtgärden i fråga.

69. Tvärtemot vad kommissionen hävdar är tribunalens konstaterande inte ett obiter dictum, utan ett bärande skäl i domen. Om det inte hade anförts hade Republiken Tjeckien kunnat göra gällande bristande motivering, eftersom tribunalen inte hade besvarat relevanta argument.

70. Tribunalens konstaterande innebär emellertid en felaktig rättstillämpning.

71. Republiken Tjeckien har nämligen helt riktigt genmält att sådana skyddsåtgärder, i vart fall enligt ordalydelsen, kan utgöra förbättringar av tekniken för att förvalta vinodlingarna i den mening som avses i artikel 11.3 c i förordningen. Om sådana skyddsåtgärder nämligen saknades tidigare, innebär införandet av sådana åtgärder utan tvekan förbättringar av tekniken för att förvalta vinodlingarna.

72. Beteckningarna ”Omstrukturering och omställning av vinodlingar” för de aktuella åtgärderna medför ingen annan bedömning. Dessa skulle visserligen kunna tolkas på så sätt att vinodlingarna måste omstruktureras byggnadstekniskt, men för det första kan även åtgärder för skydd mot skador som orsakas av fåglar och djur vara av byggnadsteknisk karaktär och för det andra talar särskilt kategorin förbättringar av tekniken för att förvalta vinodlingarna i den mening som avses i artikel 11.3 c för en extensiv tolkning som även omfattar metodändringar, i den mån de enbart avser förvaltningen av vinodlingar.

¹⁸ Dom av den 15 december 1987, Danmark/kommissionen (348/85, EU:C:1987:552, punkt 19), och dom av den 21 juni 2007, ROM-projecten (C-158/06, EU:C:2007:370, punkterna 25 och 26).

¹⁹ Dom av den 27 januari 1988, Danmark/kommissionen (349/85, EU:C:1988:34, punkt 16), dom av den 1 oktober 1998, Förenade kungariket/kommissionen (C-209/96, EU:C:1998:448, punkt 35), dom Frankrike/kommissionen (C-232/96, EU:C:1998:449, punkt 37), dom Danmark/kommissionen (C-233/96, EU:C:1998:450, punkt 38), dom Irland/kommissionen (C-238/96, EU:C:1998:451, punkt 81), och dom Italien/kommissionen (C-242/96, EU:C:1998:452, punkt 29).

73. Dessa skyddsåtgärder kan på sin höjd undantas från unionsfinansiering på grundval av ändamålet med den berörda typen av stöd.

74. I punkt 89 i den överklagade domen konstaterade tribunalen att det varken framgår att den omtvistade åtgärden främjar anpassningen av produktionen till efterfrågan på marknaden eller att den förbättrar vinproducenternas konkurrenskraft.

75. Medan konstaterandet avseende anpassning till efterfrågan på marknaden tycks vara rimligt, men för övrigt inte måste prövas i förevarande mål, är det inte övertygande när det gäller konkurrenskraft.

76. En minskning av vilt- och fågelskador förbättrar nämligen, såsom Republiken Tjeckien har anfört, vinproducenternas konkurrenskraft.

77. Stödet hade enligt artikel 11.2 i förordning nr 1493/199, som gällde före det omtvistade stödet, som mål att anpassa produktionen till efterfrågan på marknaden. Enligt den nu relevanta artikel 11.1 i förordning nr 479/2008 var syftet emellertid mer allmänt. formulerat. Enligt denna bestämmelse skulle nämligen konkurrenskraften ökas.

78. Tvärtemot vad kommissionen har hävdad framgår inte heller av skälen i förordning nr 479/2008 att det nya systemet innehållsmässigt ska motsvara det gamla systemet. Tvärtom talas i skäl 5 om en grundläggande förändring, särskilt för att förbättra vinproducenternas konkurrenskraft. Det är i samband med åtgärder för omstrukturering och omställning emellertid inte längre tal om en anpassning till efterfrågan på marknaden.

79. Kommissionen är emellertid även av den uppfattningen att åtgärder för omstrukturering eller omställning av vinodlingar inte ska vara ägnade att bevara befintliga produktionsstrukturer, utan måste eftersträva en kvalitativ fortsatt utveckling.

80. Detta argument är visserligen övertygande men härav framgår inte varför åtgärder för minskning av vilt- och fågelskador inte kan bidra till detta. Kommissionen har i detta sammanhang visserligen betonat att fågelskrämmor och liknande åtgärder redan har tillämpats under lång tid, men detta innebär inte att det tjeckiska stödet avsåg att medföra en förbättring i förhållande till hittillsvarande metoder. Detta stöds även av Republiken Tjeckiens påstående, som inte har bestritts, att produktionsvolymen nästan har tredubblats sedan stödet infördes, vilket är ett tecken på förbättrade produktionsmetoder.

81. Kommissionen har däremot inte, i synnerhet vid antagandet av det omtvistade genomförandebeslutet, men inte heller i domstolsförfarandet, styrkt att de specifika åtgärder som finansieras endast främjar en fortsatt tillämpning av befintliga metoder.

82. Inte heller kommissionens påpekande att artikel 14 i förordning nr 479/2008 gör det möjligt att stödja försäkring mot vilt- och fågelskador leder till något annat resultat – tvärtom. Därav framgår nämligen att lagstiftaren i princip var beredd att avhjälpa sådana skador. Det ligger därför inte nära till hands att undanta det omtvistade stödet enligt artikel 11.

83. Den andra delen av den andra grunden ska följaktligen godtas och den överklagade domen ska upphävas.

3. Den tredje delen av den andra grunden – Skydd för berättigade förväntningar

84. Enligt ovannämnda konstaterande är den tredje delen av den andra grunden inte längre relevant. För det fall domstolen inte företräder min uppfattning, det vill säga utgår från att åtgärderna inte var stödberättigande, kommer jag emellertid i andra hand att undersöka den tredje delen av den andra grunden.

85. Republiken Tjeckien har med detta argument ifrågasatt tribunalens resonemang vad avser principen om berättigade förväntningar i punkterna 96–100 i den överklagade domen.

86. Tribunalen har i detta avseende i punkt 96 framhållit att kommissionen inte har gett Republiken Tjeckien några tydliga försäkringar. Enligt punkt 97 är sådana försäkringar till och med uteslutna, eftersom en tystnad under förhandskontrollen inte utgör ett kommissionsbeslut om överensstämelsen med villkoren för stödberättigande.

87. Tribunalens resonemang grundar sig på fast rättspraxis enligt vilken rätten att göra anspråk på skydd för berättigade förväntningar tillkommer varje person som befinner sig i en situation där administrationen, genom att ge tydliga försäkringar, har väckt grundade förhoppningar.²⁰

88. Den omständigheten att kommissionen inte har gjort några invändningar i förfarandet enligt artikel 5.2 i förordning nr 479/2008 ligger vid en närmare granskning mot bakgrund av artikel 11 emellertid mycket nära en sådan försäkring.

89. Även om domstolen inte följer min tolkning av artikel 11 i förordning nr 479/2008, är det i vart fall enligt denna bestämmelse inte orimligt att anta att det omtvistade stödet är förenligt med villkoren för stödberättigande. Detta bekräftas av genomförandeförordning nr 202/2013 av den 8 mars 2013, eftersom kommissionen uppenbarligen ansåg att det var nödvändigt att för första gången uttryckligen fastställa att åtgärder för skydd mot skador som orsakas av vilt, fåglar eller hagel inte ska vara stödberättigande.

90. Mot bakgrund av dessa särskilda omständigheter kan det förhållandet att det inte har gjorts några invändningar inom ramen för en förhandskontroll undantagsvis inte enbart anses som tystnad i frågan om överensstämmelse, utan som ett godkännande av stödet.

91. Denna tolkning stöds även av de argument som anförts av Republiken Tjeckien och som inte har bestritts, nämligen att stödprogrammet endast omfattade åtta sidor och innehöll en klar redogörelse för den omtvistade åtgärden. Kommissionen hade därför utan tvekan möjlighet att i god tid framföra invändningar och bespara alla berörda parter den aktuella tvisten.

92. Kommissionens övriga uttalanden fram till den 3 december 2012 är mycket missvisande och möjliggjorde i vart fall antagandet att de omtvistade åtgärderna var förenliga med de tillämpliga bestämmelserna om stöd.

93. För det första framgår av meddelandet av den 20 februari 2009 att kommissionen redan ifrågasatte om det omtvistade stödet var förenligt med bestämmelserna om stöd när stödprogrammet skulle prövas en andra gång. Trots detta framfördes inte några invändningar. Det låg därför nära till hands att anta att kommissionens tvivel antingen hade skingrats när tidsfristen löpte ut, eller att de endast avsåg tidigare stödperioder.

²⁰ Se till exempel dom av den 16 december 1987, Delauche/kommissionen (111/86, EU:C:1987:562, punkt 24), dom av den 18 juli 2007, EAR/Karatzoglou (C-213/06 P, EU:C:2007:453, punkt 33), och dom av den 9 november 2017, LS Customs Services (C-46/16, EU:C:2017:839, punkt 35).

94. För *det andra* grundar sig ovannämnda meddelande, meddelandet av den 22 mars 2010 och protokollet av den 31 januari 2011 nämligen enbart på den tidigare gällande förordningen nr 1493/1999. Såsom anförts ovan,²¹ skiljer sig detta system emellertid avsevärt med avseende på målet med stödet från förordning nr 479/2008.

95. Kommissionen har inte förrän i meddelandet av den 3 december 2012 för första gången även åberopat förordning nr 479/2008. Vid den tidpunkten hade det omtvistade stödet emellertid redan verkställts. Kommissionen har nämligen endast undantagit stödet under åren 2010–2012 från finansiering.

96. Trots dessa allvarliga brister i kommunikationen från kommissionens sida, anser jag emellertid att Republiken Tjeckien senast sedan meddelandet av den 20 februari 2009 inte längre kunde ha något skydd för berättigade förväntning på att de omtvistade åtgärderna var stödberättigande.

97. Det kan visserligen finnas situationer där motstridiga uttalanden från kommissionen i oklara rättslägen kan ge upphov till skydd för berättigade förväntningar. En medlemsstat som får stöd från unionen har emellertid en mer omfattande omsorgsplikt. Därför krävs även vid ringa tvivel om huruvida vissa åtgärder är stödberättigande samråd med kommissionen. Sådana tvivel rådde senast sedan kommissionens meddelande av den 20 februari 2009.

98. De argument som Republiken Tjeckien har anfört om att nämnda meddelande inte är bindande medför ingen annan bedömning. För att omfattas av skydd för eventuellt berättigade förväntningar saknar det nämligen betydelse om meddelandet är bindande. Tvärtom utesluts ett skydd redan till följd av de uppgifter som ger upphov till tvivel.

99. Om domstolen beslutar att pröva den tredje delen av den andra grunden ska överklagandet följaktligen ogillas såvitt avser den delgrunden.

C. Den tredje grunden – Det administrativa förfarandet rörande det omtvistade genomförandebeslutet

100. Genom den tredje grunden, som jag också endast kommer att pröva i andra hand, har Republiken Tjeckien bestridit tribunalens konstateranden avseende den andra grunden för talan i tribunalen. Härvid rör det sig slutligen om att kommissionens visserligen genomförde undersökningar för budgetåren 2007/2008 och 2008/2009 och även höll samråd med Republiken Tjeckien vad gäller undersökningsresultatet, men det omtvistade genomförandebeslutet innebar att de utgifter som godkänts för åren 2010–2012 minskades. Republiken Tjeckien anser sig inte ha kunnat yttra sig tillräckligt i detta avseende.

101. Tribunalen har i punkterna 110–114 i den överklagade domen grundat sig på att domstolen redan har slagit fast att kommissionen, då de oegentligheter som motiverar tillämpningen av en finansiell korrigerings består efter datumet för det skriftliga meddelandet om resultatet av undersökningarna, har rätt, och till och med skyldighet, att beakta denna omständighet vid fastställandet av den period för vilken de aktuella finansiella korrigeringsarna ska gälla.²²

102. Tribunalens motivering är visserligen mångordig, men den avgörande faktorn anges inte. Om kommissionen utvidgar en korrigerings som genomförs till följd av att icke stödberättigande åtgärder består till att gå utöver tidsramen för en utredning, hade medlemsstaten i princip redan inom ramen för undersökningen tillräcklig möjlighet att yttra sig över om åtgärden uppfyller villkoren för stödberättigande.

²¹ Punkterna 74–77.

²² Dom av den 9 januari 2003, Grekland/kommissionen (C-157/00, EU:C:2003:5, punkt 45).

103. Republiken Tjeckien har visserligen med rätta gjort gällande att det omtvistade genomförandebeslutet vid minskningen av finansieringen inte enbart går utöver undersökningsperioden, utan i stället för de år som är föremål för utredningen avser en helt annan, senare period. Republiken Tjeckien har därav emellertid dragit den felaktiga slutsatsen att kommissionen under tidigare år erkänt att stödet var lagligt, vilket innebär att de samråd som hölls inte längre var tillräckliga.

104. Tvärtom framgår av skrivelsen av den 22 april 2014 att kommissionen när det gäller den tidigare perioden faktiskt antog att Republiken Tjeckien hade skydd för berättigade förväntningar. Kommissionen vidhöll dock sin uppfattning att stödet inte överensstämmer med stödsystemen.

105. Republiken Tjeckiens invändning ska således avslås.

106. Republiken Tjeckien har vidare invänt att tribunalen har underlåtit att beakta att den rättsliga grunden för stödet under tiden har ändrats. Denna rättsliga grund har emellertid nämnts i meddelandet av den 3 december 2012. I det följande gav förlikningsförfarandet Republiken Tjeckien tillräcklig möjlighet att yttra sig över kommissionens uppfattning.

107. Dessutom har Republiken Tjeckien gjort gällande att den för första gången efter rapporten från förlikningsorganet i meddelandet av den 22 april 2014 fick kännedom om att kommissionen i princip visserligen hade erkänt att Republiken Tjeckien hade berättigade förväntningar på att stödet var lagligt, men att skyddet för berättigade förväntningar inte längre förelåg på grund av meddelandet av den 22 mars 2010. Republiken Tjeckien har uppgett sig inte ha kunnat yttra sig över detta argument.

108. Detta argument är inte heller övertygande. Såsom särskilt framgår av förlikningsorganets rapport²³ hade Republiken Tjeckien redan innan skrivelsen av den 22 april 2014 åberopat principen om skydd för berättigade förväntningar och den behövde således inte ta ställning till frågan om vilka meddelanden av kommissionen som kunde påverka ett sådant skydd. Den hade därför redan tidigare kunnat yttra sig till kommissionen avseende dessa frågor. Republiken Tjeckien hade emellertid även efter detta meddelande av kommissionen i vart fall flera månader på sig att besvara skrivelsen innan kommissionen slutligen antog det omtvistade genomförandebeslutet.

109. Dessutom främjar det första erkännandet Republiken Tjeckiens skydd för berättigade förväntningar. Dessförinnan avsåg kommissionen att utesluta betydligt större belopp från stödet. Ett stöd som grundas på stödmottagarens argumentation kräver i allmänhet inte ytterligare samråd.

110. I punkt 115 i den överklagade domen konstaterade tribunalen dessutom att utvidgningen av korrigeringen inte kräver att förfaranderegler i artikel 11.3 andra stycket i förordning nr 885/2006 beaktas.

111. Det ska i detta sammanhang påpekas att de förfaranderegler som föreskrivs i förordning nr 885/2006 och som Republiken Tjeckien har åberopat inte längre gällde vid tidpunkten för det omtvistade genomförandebeslutet, det vill säga den 16 januari 2015. Kommissionen hade redan upphävt dem med verkan från och med den 31 december 2014.²⁴ Motsvarande bestämmelser fanns vid den relevant tidpunkten i artikel 34 i genomförandeförordning nr 908/2014.

²³ Bilaga A.11 till ansökan vid tribunalen.

²⁴ Artikel 44 c i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 907/2014 av den 11 mars 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller utbetalande organ och andra organ, ekonomisk förvaltning, avslutande av räkenskaper, säkerheter och användning av euron (EUT L 255, 2014, s 18).

112. Enligt dessa bestämmelser krävs emellertid lika lite som enligt artikel 11 i förordning nr 885/2006 att kommissionens minskningar av finansieringen grundas på utredningar. Det är enbart sådana utredningar som förutsätter särskilda samrådsförfaranden, vars avsaknad Republiken Tjeckien har bestritt.

113. Om domstolen prövar den tredje grunden, ska denna således ogillas i sin helhet.

VI. Talan vid tribunalen

114. Enligt artikel 61 första stycket i domstolens stadga får domstolen, om tribunalens avgörande upphävs, antingen själv slutligt avgöra målet, om detta är färdigt för avgörande, eller återförvisa målet till tribunalen för avgörande.

115. I förevarande fall är målet färdigt för avgörande. Av de ovan i punkterna 63–83 nämnda skälen ska talan nämligen bifallas och det omtvistade genomförandebeslutet ogiltigförklaras.

VII. Rättegångskostnader

116. Enligt artikel 184.2 i rättegångsreglerna ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet är välgrundat och domstolen själv slutligt avgör tvisten. Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna, som är tillämplig i mål om överklagande med stöd av artikel 184.1 i dessa regler, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.

117. Republiken Tjeckien har yrkat att kommissionen ska ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Tjeckien har vunnit målet, ska Republiken Tjeckiens yrkande bifallas.

VIII. Förslag till avgörande

118. Jag föreslår därför att domstolen meddelar följande dom:

- 1) Domen av den 20 oktober 2016, Republiken Tjeckien/kommissionen (T-141/15, EU:T:2016:621) upphävs.
- 2) Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2015/103 av den 16 januari 2015 om undantagande från EU-finansiering av vissa betalningar som verkställts av medlemsstaterna inom ramen för Europeiska garantifonden för jordbruket (EGF) och inom ramen för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) ogiltigförklaras, i den mån det innebär att betalningar uppgående till 2 123 199,04 euro som verkställts av Republiken Tjeckien undantas från finansieringen.
- 3) Europeiska kommissionen ska ersätta rättegångskostnaderna.